

Hrvatska mirovinska politika i socijalna pravda

Perkić, Marija Magdalena

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:011171>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij politologije

Marija Magdalena Perkić

HRVATSKA MIROVINSKA POLITIKA I SOCIJALNA PRAVDA

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2024.

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet političkih znanosti

Preddiplomski studij politologije

HRVATSKA MIROVINSKA POLITIKA I SOCIJALNA PRAVDA

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ana Petek

Studentica: Marija Magdalena Perkić

Zagreb,
srpanj, 2024.

Izjavljujem da sam završni rad „Hrvatska mirovinska politika i socijalna pravda“, koji sam predala na ocjenu mentorici izv. prof. dr. sc. Ani Petek napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekao/la ECTS bodove. Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Marija Magdalena Perkić

Sadržaj

Uvod.....	1
Hrvatska mirovinska politika i socijalna pravda	1
Teorija dizajna javnih politika.....	3
Metodološki okvir	5
Nalazi istraživanja	6
Analiza nalaza istraživanja.....	10
Usporedba nalaza istraživanja.....	14
Zaključak.....	15
Popis literature.....	16
Sažetak	18
Summary	19

Popis tablica:

Tablica 1: Shema kodiranja

Tablica 2: Prikaz nalaza istraživanja

Tablica 3: Pojavljivanje načela socijalne pravde u ciljevima hrvatske mirovinske politike

Tablica 4: Pojavljivanje načela socijalne pravde u instrumentima hrvatske mirovinske politike

Uvod

Mirovinski sustav izrazito je bitan budući da on zahvaća sve starije ljude, a upravo se on trenutno nalazi u krizi s obzirom na prisutne demografske promjene u Hrvatskoj (HZMO, 2022). Takva situacija, uz sve veći porast broja siromašnih i socijalno isključenih, upućuje na neizbježnost uvođenja promjena u sami sustav. No, do promjena nije moguće doći bez da se ispituju uzroci koji čine to da trenutni sustav ne ispunjava svoju svrhu. Iako je tih uzroka zasigurno puno, ovaj rad bavit će se načelima socijalne pravde. Socijalnu pravdu itekako je relevantno istraživati budući da se ona pojavljuje kao načelo hrvatskih socijalnih politika (Vlada Republike Hrvatske, 2011), čiji je i mirovinska politika dio.

Stoga, svrha ovog kvalitativnog istraživačkog rada bit će opisati odnos mirovinske politike i socijalne pravde u Republici Hrvatskoj te dati odgovor na istraživačko pitanje koje se odnosi na to da treba *ispitati kakav je odnos između socijalne pravde te ciljeva i instrumenata hrvatske mirovinske politike*. Rad je podijeljen na nekoliko dijelova. U prvom dijelu objašnjeni su temeljni pojmovi iz istraživačkog pitanja - mirovinska politika te socijalna pravda. Nakon toga, objašnjena je korištena teorija u ovom radu, a to je teorija dizajna javnih politika te s njome povezani ciljevi i instrumenti. Potom je predstavljen metodološki okvir rada koji se tiče vrste studije, odabira metodologije, kriterija uzorkovanja dokumenata, segmentiranja te sheme kodiranja. Nakon tog dijela slijede rezultati nalaza istraživanja te njihova interpretacija. Na samom kraju iznesen je kratak zaključak koji sažima glavne nalaze te odgovora na postavljeno istraživačko pitanje, ali i nudi moguće daljnje perspektive za istraživanje ovog područja.

Hrvatska mirovinska politika i socijalna pravda

Središnja tema ovog rada je upravo *mirovinska politika* kao dio temeljnih socijalnih politika, uz politiku socijalne skrbi i socijalne pomoći te zdravstvenu, obiteljsku i obrazovnu te njima srodne politike (Petek, 2012: 38). Sami pojam mirovinske politike u ovom radu odnosit će se na skup mjera kojima se određuje način djelovanja mirovinskog sustava. Mirovinski sustav može se promatrati s financijske strane kao jedan od najvećih izdataka države, zatim iz socijalne perspektive kao zaštita od rizika koje donosi starost; te s političke strane na čijoj dimenziji se odvija donošenje odluka koje utječu na većinu građana (Natali, 2008: 17). Nadalje,

mirovinska politika obuhvaća mirovinsko osiguranje čiji je cilj „prevladati različite socijalne rizike te ostvariti socijalnu pravdu i solidarnost, a sve u svrhu održivosti i razvoja društva“ (HZMO, 2022: 10). Upravo zato je za ovaj rad važna politička dimenzija mirovinskog sustava, no prije toga je potrebno odrediti i od čega se sastoji hrvatski mirovinski sustav kojega smo prethodno povezali s mirovinskom politikom.

Prema tome, mirovinski sustav Republike Hrvatske sastoji se od tri stupa, od kojih prva dva čine obavezno mirovinsko osiguranje, dok je treći dobrovoljan što hrvatski mirovinski sustav čini javno-privatnim (HZMO, 2022: 11). Rezultat je to mirovinske reforme provedene 2002. godine, dok se prethodni sistem temeljio na međugeneracijskoj solidarnosti odnosno postojanju isključivo prvog, obaveznog mirovinskog stupa (HZMO, 2022: 13). Hrvatski mirovinski sustav određen je Zakonom o mirovinskom osiguranju (Hrvatski sabor, 2023) te je pod nadležnošću Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Za kraj, prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Hrvatski sabor, 2023) u Hrvatskoj postoji sedam vrsta mirovina, a to su: starosna, prijevremena starosna, invalidska, prijevremena invalidska, obiteljska, najniža te osnovna mirovina (HZMO, 2022: 16).

Idući, ali jednako važan pojam u kontekstu ovog rada je *socijalna pravda*, koja se ističe kao načelo na kojem počivaju hrvatske socijalne politike (Vlada Republike Hrvatske, 2011). U tom smislu, *socijalna pravda* će za potrebe pisanja ovog rada biti definirana kao „temeljna socijalna vrijednost i norma koja se tiče načina na koji se resursi trebaju distribuirati između pojedinaca i socijalnih skupina. Glavni kriteriji za ostvarivanje socijalne pravde jesu pravo, zasluga i potreba“ (Vijeće Europe, 2007: 53). Stoga, načelo socijalne pravde narušeno je „u slučaju nedostatnosti osigurane pomoći ili zanemarivanja određenih društvenih skupina pri njezinu pružanju“ (Kuzelj i dr, 2021: 70). S obzirom da je navedena definicija socijalne pravde podosta općenita, potrebno ju je precizirati pomoću načela kojima se ona ostvaruje.

Socijalna pravda se dakle očitava u šest različitih načela. Prvo od tih načela odnosi se na *načelo potreba* prema kojemu se socijalna pravda ostvaruje onda kada svatko dobije onoliko koliko mu je potrebno (Magdalenić, 1998: 12). Zatim, *načelo jednakosti zarada* govori da bi za jednaki posao uz jednaku kvalifikaciju, plaće trebale biti jednake (Magdalenić, 1998: 12). Prema *načelu jednakih mogućnosti* kada su prisutne jednake šanse, moguće je opravdati nejednake ishode (Magdalenić, 1998: 13). Slično tome, *načelo zasluga* „zalaže se za proporcionalnost između ulaganja i dobitaka“ (Magdalenić, 1998: 13), što bi značilo da vrednuje veće zalaganje kao mogući indikator boljeg uspjeha.

Načelo funkcionalne nejednakosti opravdava nejednakosti isključivo ukoliko oni koji su bogatiji pridonose onima koji su siromašniji (Magdalenić, 1998: 13). Potonje načelo odnosi se na *načelo ovlasti* koje polazi od pretpostavke zakonitog stjecanja vlasništva što ga ujedno čini nepovredivim (Magdalenić, 1998: 13). Iz objašnjenja spomenutih načela socijalne pravde jasno je kako su oni u velikoj mjeri slični, stoga za ovaj rad nije pretjerano relevantno o kojem se načelu socijalne pravde radi, no ipak bilo ih je potrebno objasniti kako bi se utvrdilo što socijalna pravda jest. Također, ova načela su za potrebe pisanja ovog rada dodatno prilagođena upravo mirovinskoj politici, o čemu će biti više riječi u dijelu o rezultatima nalaza istraživanja.

Teorija dizajna javnih politika

Kao što je već rečeno, u ovom se radu želi ispitati u kojoj se mjeri socijalna pravda pojavljuje kao načelo u ciljevima i instrumentima hrvatske mirovinske politike, za što je najprimjerenije koristiti upravo teoriju dizajna javnih politika. Ipak, u toj teoriji treba razlikovati dizajn i dizajniranje (*design as a noun* i *design as a verb*), kao dva različita pristupa istraživanju. Dizajniranje se odnosi na proces stvaranja konfiguracije politike, dok se dizajn odnosi na proizvod koji proizlazi iz tog procesa (Sidikki i Curley, 2022: 118). Stoga, dizajniranje javnih politika može nam ponuditi razna objašnjenja za izbor neke politike, dok dizajn javne politike omogućuje bolje razumijevanje jedinstvenih razlika koje proizlaze iz korištenja jezika u procesu dizajniranja (Sidikki i Curley, 2022: 118). Upravo zato će u ovom radu bit analiziran aspekt dizajna mirovinske politike.

Nadalje, najvažniji elementi dizajna javnih politika su ciljevi i instrumenti. Ciljevi su ključni u javnim politikama zato što oni predstavljaju političke ideologije koje kroje institucije i daju legitimnost samoj političkoj aktivnosti (Petek i dr, 2022: 717). Iako se često u javnim politikama ciljevi odnose na „određivanje poželjnog stanja i promjena u indikatorima politika koje se provode za zajednicu“ (Petak, 2009: 283), potrebno je precizirati tu definiciju. Ta buduća poželjna stanja u obzir uzimaju i željene budućnosti izjavljene od strane vlade koje se odnose na sektorske svrhe, kao i na standarde demokratskih društava koje je potrebno ostvariti (Petek i dr, 2021: 465).

Također, ciljevi javnih politika istovremeno postoje u dvije dimenzije, a to su tematska i tehnička (Kekez i dr, 2023: 159). Tehnička nam dimenzija objašnjava to da svaki cilj javnih politika proizlazi iz neke strukture koju čine određeni elementi (Kekez i dr, 2023: 159).

Prepoznato je sedam različitih vrsta ciljeva u spomenutoj tehničkoj dimenziji, a to su redom „opći ciljevi, ciljevi usmjereni na način ostvarenja, usmjereni na odgovornog aktera, usmjereni na korisnika, konkretno usmjereni, polu-strukturirani te strukturirani ciljevi“ (Kekez i dr, 2023: 162). Ipak, ovaj rad analizira tematsku dimenziju te ju je stoga potrebno bolje objasniti. Dakle, na tematskoj se dimenziji pojavljuju tako što „svi ciljevi donose specifičan sadržaj koji pokazuje kakvo treba biti poželjno buduće stanje u nekoj djelatnosti ili području“ (Kekez i dr, 2023: 159).

Ciljevi na tematskoj dimenziji mogu biti sektorski, procesni, evaluacijski, instrumentalni te vrijednosno orijentirani (Petek i dr, 2021: 460). Sektorski orijentirani ciljevi odnose se na ciljeve koji su usmjereni na željene ishode određenih politika u sektorima, kao i s njima povezanih koristi za ciljane skupine (Petek i dr, 2021: 461). Zatim, procesno orijentirani ciljevi žele poboljšati značajke procesa donošenja odluka, dok evaluacijski ističu važnost zadovoljavanja kriterija vrednovanja unutar sektora (Petek i dr, 2021: 461). S druge strane, instrumentalno orijentirani ciljevi mijenjanje instrumenata politike prezentiraju ujedno i kao cilj te politike (Petek i dr, 2021: 461). Potonji, vrijednosno orijentirani ciljevi usmjereni su na postizanje i unaprjeđivanje kvalitete demokracije (Petek i dr, 2021: 461).

Potrebno je objasniti i instrumente javnih politika. Stoga, jedan od načina podjele instrumenata javnih politika, a koji će biti korišten u ovom radu, odnosi se na NATO (*nodality, authority, treasure, organization*) klasifikaciju (Petek, Petković, ur, 2014: 74). Prva skupina instrumenata, informacijski, odnosi se na one informacije kojima vlast raspolaže i koje upotrebljava kroz razne kampanje, savjetovanja i slično, a sve kako bi utjecala na ostale aktere (Petek, Petković, ur, 2014: 76). Zatim, zakonska ovlast, kao što joj i samo ime govori, obuhvaća mogućnost donošenja pravila i zakona, kao i pravo na sankcioniranje u slučaju njihova nepoštivanja (Petek, Petković, ur, 2014: 81). Treći element ove klasifikacije instrumenata čine javne financije, a taj „skup instrumenata zasniva se na financijskim resursima i sposobnosti vlasti da prikuplja i raspodjeljuje sredstva“ (Petek, Petković, ur, 2014: 77). Posljednji instrument odnosi se na organizaciju koja implicira ne samo unutarnji ustroj, već i oblike partnerstva između vlasti i civilnog društva (Petek, Petković, ur, 2014: 79).

Za kraj ovog dijela potrebno je naglasiti da kvalitetan dizajn javnih politika karakteriziraju tri elementa, a to su koherentnost, konzistentnost i podudarnost (Kekez i dr, 2023: 158). Koherentnost se odnosi na skladnost između ciljeva, dok se konzistentnost proširuje i na instrumente te odražava njihovu međusobnu usklađenost (Kekez i dr, 2023: 158). Potonji

element, podudarnost, obuhvaća ciljeve i instrumente javnih politika, kao i njihov međusoban odnos (Kekez i dr, 2023: 158).

Metodološki okvir

U ovom radu korištena je kvalitativna metodologija iz razloga što je bilo potrebno ispitati u kojoj se mjeri socijalna pravda pojavljuje kao cilj hrvatske mirovinske politike, za čije je utvrđivanje bilo potrebno pronaći značenja kroz kodiranje dokumenata te deskripciju i analizu tekstualnih nalaza. Iako je bitno utvrditi frekvencije pojavljivanja kodova u dokumentima, potrebno je prvenstveno razumjeti i šire značenje njihovog pojavljivanja, a za takvo nešto je upravo najprikladnija kvalitativna metodologija.

Kriteriji prema kojima su navedeni dokumenti izabrani u uzorak odnosili su se na ono što je dostupno. Pritom treba spomenuti i tematski kriterij što znači da je bilo potrebno da se dokumenti bave mirovinskom politikom. Zatim, kriterij je i institucionalni autor jer se radi o dokumentima koji predstavljaju formalno definiranje te politike, kao i njezine službene ciljeve te instrumente. S obzirom na to da Hrvatska nema niti jednu strategiju koja se bavi isključivo mirovinskom politikom, idući logičan izbor pri odabiru dokumenata bili su oni koji se barem djelomično bave izabranom politikom, a to su Strateški planovi doneseni od strane Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike doneseni u razdoblju od 2016. do 2022. godine, što je činilo ukupni uzorak od 86 stranica.

Dakle, kao što je već rečeno, ispituje se u kojoj se mjeri spomenuta načela socijalne pravde - načelo potreba, načelo jednakosti zarada, načelo jednakih mogućnosti, načelo zasluga, načelo funkcionalne nejednakosti te načelo ovlasti (Magdalenić, 1998) pojavljuju u ciljevima i instrumentima u uzorkovanim dokumentima. Prema spomenutim načelima sastavljena je shema kodiranja (v. Tablicu 1) koja je preuzeta iz prethodnih istraživanja u slučaju socijalne pravde (Magdalenić, 1998), dok su kodovi za ciljeve preuzeti iz građe te kodovi za instrumente sastavljeni prema NATO klasifikaciji instrumenata javnih politika. Riječ je dakle o mješovitoj strategiji izrade sheme kodiranja, dok su dokumenti kodirani prema pravilima iz kvalitativne analize sadržaja (Forman i Damschroder, 2008: 39).

Tablica 1: Shema kodiranja

1. Načelo	2. Cilj	3. Instrument
<i>1.1. Načelo potreba</i>	<i>2.1. Održivost</i>	<i>3.1. Informacije</i>
<i>1.2. Načelo jednakosti zarada</i>	<i>2.2. Modernizacija</i>	<i>3.2. Ovlasti</i>
<i>1.3. Načelo jednakih mogućnosti</i>	<i>2.3. Primjerenost mirovina</i>	<i>3.3. Javne financije</i>
<i>1.4. Načelo zasluga</i>	<i>2.4. Međuresorna suradnja</i>	<i>3.4. Organizacija</i>
<i>1.5. Načelo funkcionalne nejednakosti</i>	<i>2.5. Povećanje individualne odgovornosti</i>	
<i>1.6. Načelo ovlasti</i>		

Jedinice kodiranja određene su prema načelu da je bilo potrebno da predstavljaju ili cilj ili instrument hrvatske mirovinske politike. Na taj je način dobiveno ukupno 131 jedinica te je svaka jedinica kodiranja morala biti dodijeljena barem jednom kodu. Jedna je jedinica kodiranja mogla biti dodijeljena više jedinica kodiranja unutar određene obitelji kodova, te je morala biti kodirana u minimalno jednu obitelj kodova, a maksimalno u njih tri. U nastavku su prikazani nalazi istraživanja (v. Tablicu 2), kao i popratno objašnjenje načela prema kojima su se kodovi dodjeljivali jedinicama kodiranja.

Nalazi istraživanja

Dakle, iako je ukupno kodirano 131 jedinica kodiranja, nisu se sve jedinice kodiranja odnosile na sve obitelji kodova. Ukupno se 114 jedinica kodiranja (87 %) odnosilo na obitelj kodova koja odgovara ciljevima hrvatske mirovinske politike. S druge strane 101 se jedinica kodiranja (77,27 %) odnosilo na njezine instrumente. Tek se 59 jedinica kodiranja odnosilo na načela, što je i očekivano s obzirom da se nisu kodirale jedinice koje govore isključivo o načelima, već je bilo potrebno da uz to odgovaraju nekom cilju ili instrumentu.

Tablica 2: Prikaz nalaza istraživanja

1. Načelo	2. Cilj	3. Instrument
<i>1.1. Načelo potreba</i> 15,9 %	<i>2.1. Održivost</i> 9,84 %	<i>3.1. Informacije</i> 16,66 %
<i>1.2. Načelo jednakosti zarada</i> 5,3 %	<i>2.2. Modernizacija</i> 21,96 %	<i>3.2. Ovlasti</i> 28,78 %
<i>1.3. Načelo jednakih mogućnosti</i> 3,78 %	<i>2.3. Primjerenost mirovina</i> 21,21 %	<i>3.3. Javne financije</i> 11,36 %
<i>1.4. Načelo zasluga</i> 6,81 %	<i>2.4. Međuresorna suradnja</i> 20,45 %	<i>3.4. Organizacija</i> 41,66 %
<i>1.5. Načelo funkcionalne nejednakosti</i> 14,39 %	<i>2.5. Povećanje individualne odgovornosti</i> 12,12 %	
<i>1.6. Načelo ovlasti</i> 10,6 %		

Napomena: postotci ispod kodova odnose se na udjele frekvencija pojavljivanja kodova u ukupnom broju jedinica kodiranja

Prvu obitelj kodova predstavljaju *Načela*. Ona se dalje dijele na šest načela koja ujedno predstavljaju i načela socijalne pravde i koji su objašnjeni u teorijskom okviru, međutim ovdje je potrebno pojasniti logiku prema kojoj su se kodovi dodjeljivali jedinicama kodiranja s obzirom na to da je njihovo značenje bilo potrebno prilagoditi mirovinskoj politici. U tom smislu, kod *Načelo potreba* dodjeljivao se onim jedinicama kodiranja u kojima je riječ o određenim načelima koja bi svakom stanovniku trebala omogućiti doličnu starost, poput jedinice „dostojna starost“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2016: 37). Isto tako, ovom kodu odgovaraju i jedinice kodiranja koje se tiču prava mirovina osoba s invaliditetom, općenite primjerenosti mirovina, kao i zaštite socijalno najugroženijih. Takvih je u ukupnoj građi bilo 15,9 %.

Zatim, kod *Načelo jednakosti zarada* primjenjivao se na način da je kodiran u onim jedinicama kodiranja koje odražavaju adekvatnost mirovinskog sustava, kao i prava osiguranika. Osim toga, ovo načelo ide i ka izjednačavanju muškaraca i žena pa je tako primjer takve jedinice kodiranja upravo „poticanje dužeg ostanka u svijetu rada, namjerava se postići i ubrzanjem izjednačavanja dobi za odlazak u prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu za žene i muškarce te nakon toga postupnim podizanjem dobi na 67 godina za žene i muškarce“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2017: 49). Ukupno se to načelo nalazi u tek 5,38 % jedinica kodiranja.

Nadalje, *Načelo jednakih mogućnosti* u ovom je radu prilagođeno na način da odgovara jedinicama kodiranja koje govore o različitim ishodima mirovina temeljena na posebnim propisima, no takvih je jedinica kodiranja ujedno bilo i najmanje, tek 3,78 %. Iduće je *Načelo zasluga* koje se pojavilo u 6,81 % slučajeva. Ovo načelo predstavlja benefite koje korisnici dobivaju na temelju svojeg zanimanja. Primjer takve jedinice kodiranja je da „važnim Zakonom o stažu osiguranja s povećanim trajanjem utvrđena su radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2017: 49).

Načelo funkcionalne nejednakosti, koje se dodijelilo 14,39 % jedinica kodiranja, predstavlja situaciju u kojoj bogatije stanovništvo mora doprinosti ugroženijem i siromašnijem stanovništvu, što je u samoj terminologiji poznatije kao sustav međugeneracijske solidarnosti. Osim za hrvatske državljane, ovo se odnosi i na strane radnike o čemu govori jedinica kodiranja da „osiguranje socijalne sigurnosti za radnike migrante znači izravnu primjenu europskih uredbi za koordinaciju od strane svih nadležnih tijela i nadležnih ustanova u Republici Hrvatskoj te se u tom cilju primjenjuje Zakon o provedbi uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, koji predstavlja institucionalni okvir za primjenu uredbi“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2016: 40). Potonje iz ove obitelji kodova je *Načelo ovlasti* prema kojemu se ostvaruju zakonski stečena prava umirovljenika. Takvih je jedinica kodiranja bilo 14, odnosno 10,6 %.

Iduća obitelj kodova predstavljala je ciljeve hrvatske mirovinske politike prema strateškim dokumentima. Prvi takav cilj, a ujedno i kod je *Održivost*. Taj cilj je podosta općenit stoga je bilo prisutno očekivanje da će se on dodijeliti upravo najvećem broju jedinica kodiranja, no upravo se taj cilj dodijelio najmanjem udjelu od 9,84 %. Taj se kod dodijelio onim jedinicama koje ili izravno spominju potrebu za postizanjem održivosti ili nude načine postizanja odnosno instrument iste, poput toga da je „novim zakonodavnim okvirom, koji je u primjeni od 1. siječnja 2019. godine, reagiralo se na nepovoljna demografska kretanja, ublažavanje uočenih nejednakosti unutar sustava, stanje na tržištu rada, kao i na nepovoljan odnos između broja osiguranika i umirovljenika“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2020: 40).

S druge strane, kod *Modernizacija* dvostruko je zastupljeniji, što odražava stavove Hrvatske o potrebi za modernizacijom mirovinskog sustava. Iako je iz samog naziva koda prilično jasno kakvim se jedinicama dodjeljivao, potrebno je naglasiti kako se te jedinice kodiranja uglavnom odnose na potrebu za elektroničkom i administrativnom modernizacijom.

Zatim, koda *Primjerenost mirovina* bilo je 21,21 %, a dodijelio se onim jedinicama kodiranja koje osim što govore o potrebi za primjerenošću mirovina korisnika, govore i o onim najugroženijima, kad na primjer da „u cilju suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti u starosti posebno će se analizirati i pratiti novi primjereniji način usklađivanja mirovine i povećanje najniže mirovine“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2019: 41).

Idući kod je *Međuresorna suradnja*, koja se također ističe ne samo cilj, već i kao potreba hrvatske mirovinske politike. Za ovaj je kod potrebno naglasiti da iako se dodjeljivao onim jedinicama koje govore o suradnji između različitih sektora, također se odnosio i na one jedinice kodiranja koje govore o suradnji s drugim europskim institucijama. Ukupno je takvih bilo 20,45 %. Zadnji kod iz obitelji kodova s ciljevima je *Povećanje individualne odgovornosti*. Ovaj se kod dodijelio onim jedinicama koje spominju kapitalizirani mirovinski sustav, kao i odgovornost koju budući korisnici imaju pri kreiranju svoje mirovine. Iako pomalo kontradiktorno, „smanjenje broja invalidskih mirovina, unaprjeđenje sustava profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje osoba s invaliditetom“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2016: 42), također je primjer takve jedinice kodiranja jer isto predstavlja oblik individualne odgovornosti na primjeru poslodavaca koji bi trebali zapošljavati osobe s invaliditetom, što bi dugoročno utjecalo na smanjenje broja takvih mirovina. Ukupni udio takvih jedinica je 12,12 %.

Instrumenti predstavljaju zadnji glavni kod. Iako je taj dio sheme kodiranja preuzet iz NATO klasifikacije koja je objašnjena u dijelu o teoriji dizajna javnih politika, instrumente je također bilo potrebno dodatno prilagoditi te ih je shodno tome potrebno pojasniti. Prvi instrument i kod u ovom slučaju jesu *Informacije*. Taj kod dodijeljen je onim jedinicama koje osim što pružaju informacije o mirovinskoj politici, ujedno i govore o mogućnostima produbljivanja te sfere kao što je „povećanje broja institucija u RH s kojima HZMO razmjenjuje podatke elektroničkim putem“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2016: 46). Ukupni udio koda Informacije je 16,66 %. Idući kod jesu *Ovlasti*, i njihov udio je veći i iznosi gotovo 30 %. Ovlasti su kodirane na način da predstavljaju sve zakonske ovlasti vezane uz mirovinsku politiku, poput „uspostave zakonodavnog okvira za uvođenje nacionalne mirovine predviđena je do kraja 2020. godine“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2019: 55). Osim toga, ovlasti obuhvaćaju i praćenje provedbe donesenog zakonskog okvira.

Idući kod su *Javne financije*, koje u ovom radu predstavljaju jedinice kodiranja koje klasično ističu sva davanja države vezane uz mirovinsku politiku, ali isto tako i one koje se tiču preraspodjele budžeta. Upravo je primjer takve jedinice kodiranja „prosljeđivanje sredstava doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje u obvezne mirovinske fondove“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2019: 51). Taj se kod pojavio u udjelu od 11,36 %. Posljednji kod čini *Organizacija*.

Zanimljivo je to što je upravo koda *Organizacija* bilo najviše u odnosu ne samo na obitelj kodova koja se tiče instrumenata, već i u usporedbi sa ostale dvije obitelji kodova. Dakle, taj kod, koji se pojavio u udjelu od čak 41,66 %, obuhvaća one jedinice kodiranja koje predstavljaju sve što se tiče unutarnje strukture funkcioniranja mirovinskog sustava i njegove organizacije. Ipak, ovaj se kod također ne odnosi samo na razinu organizacije unutar institucija, već se pomiče izvan granica države. Tako se i jedinica: „poduzimati će se i nadalje aktivnosti u cilju unaprjeđivanja administrativnog postupka za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti unutar Europske unije“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2018: 44), također kodirala u taj kod.

Analiza nalaza istraživanja

Do sada su izneseni i opisani nalazi istraživanja, no potrebna je i njihova analiza kako bi se moglo zaključiti u kojoj se mjeri u ciljevima i instrumentima pojavljuju načela socijalne pravde. Iako bi ciljevi i instrumenti trebali biti usko povezani, pokazalo se da je prisutno više ciljeva, nego li instrumenata. Upravo s obzirom na to, potrebno je bilo prvo usporediti odnos između načela socijalne pravde i ciljeva hrvatske mirovinske politike (v. Tablicu 3), a zatim između načela i instrumenata (v. Tablicu 4) te ih onda pokušati zajedno usporediti kako bi se utvrdila njihova moguća povezanost.

Tablica 3: Pojavljivanje načela socijalne pravde u ciljevima hrvatske mirovinske politike

	<i>Održivost</i>	<i>Modernizacija</i>	<i>Primjerenost mirovina</i>	<i>Međuresorna suradnja</i>	<i>Povećanje individualne odgovornosti</i>
<i>Načelo potreba</i>	4,39 %	0,98 %	13,16 %	0,98 %	1,75 %
<i>Načelo jednakosti zarada</i>	0,98 %	0,98 %	2,63 %	1,75 %	0 %
<i>Načelo jednakih mogućnosti</i>	0 %	0 %	3,51 %	0,98 %	0 %
<i>Načelo zasluga</i>	0 %	0 %	2,63 %	1,75 %	4,39 %
<i>Načelo funkcionalne nejednakosti</i>	3,51 %	0,98 %	11,4 %	1,75 %	1,75 %
<i>Načelo ovlasti</i>	0 %	5,23 %	2,63 %	0,98 %	3,51 %

Napomena: postotci u tablici odnose se na udjele frekvencija pojavljivanja kodova *Načela* u broju jedinica kodiranja dodijeljenih kodu *Ciljevi*

Analiza je pokazala kako načela socijalne pravde nemaju previše veze s ciljevima hrvatske mirovinske politike. Kao što je iz tablice vidljivo, određena se načela uopće ne pojavljuju u ciljevima održivosti, modernizacije te povećanja individualne odgovornosti. Ipak, vidljivo je da se u kodu *Primjerenost mirovina* nalaze najveći udjeli dodijeljenih kodova za načela – u slučaju *Načela funkcionalne nejednakosti* 11,4 % te u *Načelu potreba*, ujedno i najveća vrijednost od 13,16%. Poneka su preklapanja prisutna i između *Načela potreba* te cilja *Održivost*, jednako kao i kod *Načela zasluga* i *Povećanja individualne odgovornosti*.

Osim toga, relevantno je spomenuti i da se u 5,23 % slučajeva preklapaju *Načelo ovlasti* i *Modernizacija*. Iako na prvi pogled ta dva pojma mogu izgledati nespojivo, pokazalo se da se ipak u nekim slučajevima ta dva pojma uvelike nadopunjavaju. Jedan od primjera čini to da „svim osiguranicima i korisnicima omogućeno je putem Interneta izdavanje Elektroničkog zapisa o radno-pravnom statusu osiguranika, jednostavan i brz uvid u osobne podatke o stažu, plaći i osnovicama osiguranja, te o stanju predmeta ako su podnijeli zahtjev za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2016: 50).

Ipak, zaključno se može reći da je ipak najveća podudarnost između *Načela potreba* i *Primjerenosti mirovina*. S obzirom na to da se socijalna pravda ukupno gledano u jako maloj mjeri pojavljuje u ciljevima hrvatske mirovinske politike, potrebno je pogledati je li ista situacija prisutna i u njenom odnosu s instrumentima. Stoga, u nastavku slijedi prikaz dobivenih rezultata o udjelu pojavljivanja socijalne pravde kao načela u instrumentima hrvatske mirovinske politike (v. Tablicu 4).

Tablica 4: Pojavljivanje načela socijalne pravde u instrumentima hrvatske mirovinske politike

	<i>Informacije</i>	<i>Ovlasti</i>	<i>Javne financije</i>	<i>Organizacija</i>
<i>Načelo potreba</i>	1,98 %	3,96 %	2,97 %	7,92 %
<i>Načelo jednakosti zarada</i>	0 %	2,97 %	0 %	2,97 %
<i>Načelo jednakih mogućnosti</i>	0 %	3,96 %	0 %	2,97 %
<i>Načelo zasluga</i>	0 %	4,95 %	1 %	2,97 %
<i>Načelo funkcionalne nejednakosti</i>	1 %	8,91 %	5,94 %	7,92 %
<i>Načelo ovlasti</i>	4,95 %	2,97 %	1 %	6,93 %

Napomena: postotci u tablici odnose se na udjele frekvencija pojavljivanja kodova *Načela* u broju jedinica kodiranja dodijeljenih kodu *Instrumenti*

S obzirom na to da je i samih instrumenata bilo nešto manje u građi nego ciljeva, rezultati su donekle nešto drugačiji. Najslabijim kodom za povezivanje instrumenata i načela socijalne pravde su se pokazale *Informacije*, s obzirom na to da se u slučaju *Načela jednakosti*, *Načela jednakih mogućnosti* te *Načela zasluga* nisu pojavile niti jednom. Jednom se pojavio kod *Načelo funkcionalne nejednakosti* i to na primjeru: „u cilju suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti u starosti posebno će se analizirati i pratiti novi primjereniji način usklađivanja mirovine i povećanje najniže mirovine“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2019: 41). Zatim, kod *Načela ovlasti* i *Informacija* uočena je podudarnost od 4,95 %, što je i očekivano s obzirom na to da je država dužna pružati građanima informacije o njihovim pravima na mirovinu.

Zatim, povezanost između načela socijalne pravde i *Ovlasti*, najviše je vidljiva kod *Načela funkcionalne nejednakosti*. Ta dva koda spajaju se na način da je kroz zakonske ovlasti definiran okvir unutar kojega bogatiji moraju više doprinositi mirovinskom sustavu od siromašnijih. „Institut nacionalne mirovine se planira uvesti tijekom trajanja mandata ove Vlade

kao jedan od temeljnih ciljeva u sklopu zaštite socijalno najugroženijih“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2018: 42), primjer je jedinice kodiranja koja obuhvaća i aspekt zakonske ovlasti, kao i zaštitu najugroženijih.

Prilično je niska povezanost i između načela socijalne pravde i instrumenta *Javne financije*. Socijalna se pravda u *Načelu jednakosti zarada*, kao i u *Načelu jednakih mogućnosti* ne pojavljuje niti jednom u spomenutom instrumentu. Također se *Načelo zarada* i *Načelo ovlasti* pojavljuju samo jednom. Nešto je bolja situacija prisutna u podudaranju između *Načela funkcionalne nejednakosti* i *Javnih financija* te ona iznosi 5,94 %. Iako to predstavlja jednu od većih podudarnosti na primjeru načela i instrumenata, očekivano bi bilo da je ta podudarnost još i veća s obzirom na to da bi se upravo aspekt potrošnje trebao usko vezati uz one najugroženije.

Najveća je razina podudarnosti između načela socijalne pravde i instrumenta *Organizacije*. Između *Načela jednakosti zarada*, *Načela jednakih mogućnosti* te *Načela zasluga* ta je podudarnost jednaka i iznosi 2,97 %. Jedinica kodiranja: „Važećim Zakonom o stažu osiguranja s povećanim trajanjem utvrđena su radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem“ (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2017: 49), predstavlja primjer jedinice koja obuhvaća i *Načelo jednakih mogućnosti*, kao i *Načelo zarada* zajedno sa organizacijskim instrumentom, stoga je njihovu podudarnost moguće utvrditi i na toj osnovi. Pojavljivanje od 6,93 % utvrđeno je između *Načela ovlasti* i *Organizacije* što implicira na to da se putem organizacije unutar sustava dolazi do stjecanja prava.

Nadalje, ponovno je jednaka razina podudarnosti utvrđena i između *Načela potreba* i *Organizacije*, kao i *Načela funkcionalne nejednakosti* i *Organizacije* te ona iznosi 7,92 %. Naime, *Načelo potreba* i *Organizacija* povezani su na način da su dodijeljeni istim jedinicama kodiranja u slučajevima kada se putem organizacije unutar sustava nastoji postići to da se ostvari mogućnost da svatko u starosti dobije ono najnužnije. Za kraj, *Načelo funkcionalne nejednakosti*, koje se ujedno dodijelilo i kodu *Organizacija* predstavljaju jedinice kodiranja u kojima se putem organizacije nastoji ostvariti dio socijalne pravde koji ide na korist najugroženijim skupinama stanovništva. Potrebno je naglasiti i da su potonja dva načela ujedno i najsličnija, što također objašnjava razlog zašto se pojavljuju u jednakoj mjeri kod organizacijskih instrumenata.

Usporedba nalaza istraživanja

U ovom je dijelu potrebno povezati prethodno iznesene nalaze istraživanja. Dakle, iz rezultata je jasno kako je socijalna pravda tek usputno načelo u ciljevima i instrumentima hrvatske mirovinske politike. U ciljevima je najveća podudarnost prisutna između *Primjerenosti mirovina* te *Načela potreba*, kao i *Načela funkcionalne nejednakosti*. S druge strane, ne postoji nikakva podudarnost između *Načela jednakih mogućnosti* te čak tri koda koja predstavljaju ciljeve *Održivosti*, *Modernizacije* i *Povećanja individualne odgovornosti*. *Načelo zasluga* također nema nikakvu poveznicu s *Održivosti* i *Modernizacijom*. Zatim, *Načelo jednakosti zarada* također se niti jednom ne pojavljuje u cilju *Povećanja individualne odgovornosti*. Sve navedeno predstavlja problematičnu situaciju pri kojoj u dosta ciljeva u potpunosti izostaju načela socijalne pravde. Ostala načela, iako se formalno pojavljuju u ciljevima, prisutni su u vrlo maloj mjeri te se stoga i njihova relevantnost može dovesti u pitanje.

Kod povezanosti između načela socijalne pravde i instrumenata situacija je nešto bolja, barem u onoj mjeri u kojoj nema toliko načela koji se uopće ne pojavljuju u njima. Ipak, *Načelo jednakosti zarada* ne pojavljuje se ni u *Informacijama*, ni u *Javnim financijama* kao instrumentima hrvatske mirovinske politike. Također se i *Načelo jednakih mogućnosti* ne pojavljuje ni jednom u *Javnim financijama*, dok se *Načelo zasluga* i *Načelo ovlasti* pojavljuju tek jednom, što *Informacije* čini kodom s najmanjim udjelom načela socijalne pravde. Također, u Instrumentima najveća podudarnost iznosi 8,91 % i to između *Načela funkcionalne nejednakosti* i *Ovlasti*, dok između načela i ciljeva najviša podudarnost iznosi 13,16 % i ona obuhvaća *Načelo potreba* i *Primjerenosti mirovina*. Za kraj ovog dijela, utvrđeno je da postoje načela socijalne pravde koja se najmanje pojavljuju kako u ciljevima, tako i u instrumentima, a to su *Načelo jednakosti zarada*, *Načelo jednakih mogućnosti* te *Načelo zasluga*.

Ipak, poželjno stanje bi bilo to da su rezultati puno sličniji te da se načela više podudaraju s ciljevima i instrumentima jer su prema teoriji dizajna javnih politika upravo ta dva elementa usko povezana te ih njihova koherentnost, konzistentnost i podudarnost čini dobrim dizajnom javnih politika (Kekez i dr, 2023: 158). S obzirom na to da spomenuta tri elementa dobrog dizajna javnih politika izostaju, gotovo je nemoguće bilo očekivati da će se načela u njih uklopiti. To dovodi i do zaključka kako loš dizajn javnih politika neće dovesti do pozitivnih promjena u sustavu u kojem su promjene prijeko potrebne.

Zaključak

Sukladno svemu rečenome, u ovom se radu interpretirao odnos između socijalne pravde te ciljeva i instrumenata hrvatske mirovinske politike. Iako su načela socijalne pravde prilično niska i u ciljevima, kao i u instrumentima, ne može se zanemariti ni to da ona doista postoje. S obzirom na to da kodirani dokumenti nisu pisani tako da bi odgovarali su-pojavljivanju načela socijalne pravde te instrumenata i ciljeva mirovinske politike, rezultati su prilično dobri. No, s druge strane, utvrđeno je i to da postoje neka načela koja se svim ciljevima i instrumentima pojavljuju u iznimno niskoj mjeri ili su nepostojeća, što može upućivati na to da su neka načela socijalne pravde više specifična, a isto se može reći i za ciljeve i instrumente koji su kodirani u manjoj mjeri.

Zaključno se treba još jednom istaknuti to da su tri načela socijalne pravde prisutnija od drugih u ciljevima i instrumentima hrvatske mirovinske politike, a to su načelo jednakosti zarada, načelo jednakih mogućnosti te načelo zasluga. Dakako, ovo istraživanje pružilo je tek jedan od pogleda na odnos između socijalne pravde te ciljeva i instrumenata, što ne znači da je takav pogled jedini ispravan i da nije podložan daljnjoj interpretaciji. Upravo ovi rezultati mogu poslužiti kao polazna točka za daljnja istraživanja u bavljenju tematikom odnosa između socijalne pravde te ciljeva i instrumenata mirovinske politike.

Mirovinska politika trebala bi se čim više voditi načelima socijalne pravde te izbjegavati sve što bi socijalnu pravdu eventualno moglo narušiti te je ovo istraživanje između ostalog pokazalo i to da je potreban dodatan angažman upravo na tom aspektu. Ovaj rad također polazi od pretpostavke za nužnošću mijenjanja hrvatskog mirovinskog sustava koji je postao neodrživ. U tom je smislu utvrđeno da se sustav ne može promijeniti bez dobrog dizajna javnih politika u kojem su ciljevi i instrumenti koherentni, konzistentni i podudarni. Bez spomenutih će aspekata pozitivna promjena uvijek izostajati. Tek će dobrim dizajnom javnih politika biti moguće povezati ciljeve i instrumente s načelima socijalne pravde, što je u ovom neodrživom sustavu također neizbježna promjena koja se mora dogoditi.

Popis literature

Forman, Jane i Damschroder, Laura (2008) Qualitative content analysis. *Advances in bioethics* 11: 39-61.

Hrvatski sabor (2023) Zakon o mirovinskom osiguranju. *Narodne novine* 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21, 119/22.

HZMO (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje) (2022) Mirovinski vodič za građane. https://www.mirovinsko.hr/UserDocsImages/Publikacije/Mirovine_brosure/Mirovinski-vodic-za-gradane-2022.pdf?vel=3389277 Pristupljeno 3. siječnja 2023.

Kekez i dr (2023) Strukturiranje ciljeva kao uvjet učinkovitog dizajna javnih politika: analiza tehničke dimenzije ciljeva hrvatskih javnih politika. *Anali Hrvatskog politološkog društva*. 20(1): 155-179.

Kuzelj i dr (2021) Apoteoza socijalne države: imperativni zahtjev ostvarenja socijalne pravde u Republici Hrvatskoj. *Pravni vjesnik* 37(3-4): 57-80.

Magdalenić, Ivan (1998) *Hrvatsko radništvo i socijalna pravda*. Zagreb: Centar za industrijsku demokraciju SSSH i Friedrich-Ebert-Stiftung. (str. 7-14).

Magdalenić, Ivan (1998) Socijalna pravda kako je vide “siromašni” i “bogati” hrvatski radnici. *Revija za socijalnu politiku* 5(4): 229-242.

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2016) Revidirani strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava za razdoblje od 2016. – 2018. (str. 37-54).

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2016) Strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava za razdoblje od 2017. – 2019. (str. 45-60).

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2017) Strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava za razdoblje od 2018. – 2020. (str. 48-65).

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2019) Strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava za razdoblje od 2019. – 2021.: izmjene i dopune (str. 41-54).

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2018) Strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava za razdoblje od 2019. – 2021. (str. 42-56).

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2019) Strateški plan Ministarstva rada i mirovinskog sustava za razdoblje od 2020. – 2022. (str. 40-50).

Natali, David (2008) *Pensions in Europe, European Pensions: The Evolution of Pension Policy at National and Supranational Level*. Bruxelles, Belgium: Peter Lang Verlag. (str. 17-37).

Petak, Zdravko (2009) Pojmovnik. *Hrvatska i komparativna javna uprava* 9(1): 283-295.

Petek i dr (2021) Unboxing the vague notion of policy goals: Comparison of Croatian public policies. *European Policy Analysis* 7(2): 451-469.

Petek i dr (2022) From hierarchy to continuum: classifying the technical dimension of policy goals. *Policy Sciences* 55: 715-736.

Petek, Ana (2012) Što su hrvatske javne politike?. *Političke analize* 3(11): 37-45.

Petek, Ana i Petković, Krešimir (ur) (2014) *Pojmovnik javnih politika*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti (str. 74-88).

Vijeće Europe (2007) *Pojmovnik socijalne sigurnosti*. Skoplje: CARDS *Social Institutions Support Programme*. (str. 53).

Vlada Republike Hrvatske (2011) Mirovinski sustav i socijalna politika <https://vlada.gov.hr/program-vlade-republike-hrvatske-za-mandat-2011-2015/11-mirovinski-sustav-i-socijalna-politika/14914>. Pristupljeno 21. lipnja 2024.

Sažetak

Svrha je ovoga rada utvrditi odnos između načela socijalne pravde te ciljeva i instrumenata u hrvatskoj mirovinskoj politici. Za te su potrebe kodirani dijelovi strateških dokumenata Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike doneseni u razdoblju od 2016. do 2020. godine. Nalazima istraživanja utvrđena su tri načela socijalne pravde koja se u najmanjoj mjeri pojavljuju u ciljevima i instrumentima hrvatske mirovinske politike, a to su načelo jednakosti zarada, načelo jednakih mogućnosti te načelo zasluga. Posljedično se zaključuje i nužnost za većim angažmanom pri ostvarivanju načela socijalne pravde u ciljevima i instrumentima hrvatske mirovinske politike, kao i potreba za stvaranjem dobrog dizajna javnih politika.

Ključne riječi: mirovinska politika, socijalna pravda, ciljevi javnih politika, instrumenti javnih politika

Summary

The aim of this work is to determine the relationship between the principles of social justice and the goals and instruments in Croatian pension policy. For this purpose, parts of strategic documents from the Ministry of Labor and Pension System, Family and Social Policy adopted in the period from 2016 to 2020 were coded. The research findings identified three principles of social justice that appear to a very low extent in the goals and instruments of Croatian pension policy: the principle of wage equality, the principle of equal opportunities and the principle of merit. Consequently, it concludes the necessity for greater engagement in achieving the principles of social justice in the goals and instruments of Croatian pension policy, as well as the need for creating a good design of public policies.

Key words: pension policy, social justice, public policy goals, public policy instruments